

38. Letná škola chemikov na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity

Letná škola chemikov

LŠCH je každoročnou letnou aktivitou pre nadaných stredoškolákov so záujmom o chémii. Odborne a v posledných rokoch aj organizačne ju zabezpečuje odborná skupina pre vyučovanie chémie Slovenskej chemickej spoločnosti pri SAV v spolupráci so Slovenskou komisiou Chemickej olympiády. Letná škola chemikov sa zvykla organizovať v mestách, v ktorých v minulosti pôsobili Stredné priemyselné školy chemické. Tieto školy mali výbornú odbornú úroveň, mali vybudované primerané priestory na vyučovanie odborných predmetov a najmä mali k dispozícii v rámci školského areálu aj internát a priestory na športovanie. V súčasnosti takéto priestory a zázemie zabezpečujúce stravu, ubytovanie aj primerané trávenie voľného času študentov môže poskytnúť na Slovensku už len Stredná priemyselná škola potravinárska (jedna zo súčastí Spojenej školy) v Nitre. Ostatné slovenské chemické priemyslovky sa najprv zbavili ubytovacích zariadení, potom chemických tried a následne sa premenovali alebo zlúčili s inými školami a chemické študijné programy sú v nich už len vedľajšími.

Z tohto dôvodu je stále zložitejšie nájsť pre organizátorov miesto na prichýlenie LŠCH.

Preto sa 38. LŠCH konala prvýkrát v Trnave a po dlhom čase opäť vo vysokoškolských priestoroch – na Katedre chémie Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity. Snážili sme sa tak aj o zviditeľnenie a propagáciu štúdia učiteľstva chémie medzi stredoškolákm s kladným vzťahom ku chémii.

Cieľom Letnej školy chemikov je najmä prispieť k lepšej príprave študentov na riešenie úloh CHO v kategórii A. LŠCH tiež umožňuje gymnazistom vyskúšať si praktickú prácu v laboratóriu, s ktorou sa v škole často nemajú možnosť vôbec zoznámiť. Významným aspektom účasti je aj nadviazanie a pokračovanie priateľstiev medzi šíkovnými stredoškolákm s podobnými záujmami.

Na Letnú školu sú pozývaní najlepší riešitelia krajských kôl CHO v kategóriach C a B. 38. LŠCH v Trnave od 5. júla do 17. júla 2015 absolvovalo 38 študentov – 14 úspešných riešiteľov kategórie C a 21 po úspešnom absolvovaní kategórie B. Priestory LŠCH využili na samostatnú prípravu aj traja naši reprezentanti pred odchodom na MCHO v Azerbajdzane.

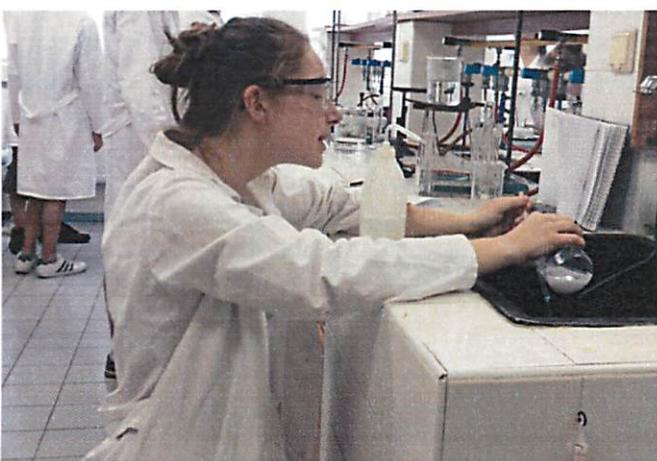

Organizátori a učitelia 38. LŠCH v Trnave

Organizačne celý priebeh letnej školy riadil „realizačný tím“ pracovníkov hostiteľskej Katedry chémie doc. Ing. Ján Reguli, CSc., doc. Ing. Mária Linkešová, CSc., Mgr. Jozefína Dobrovodská a Ivona Čepková. Vyučovanie na letnej škole zabezpečujú vysokoškolskí učitelia z troch slovenských fakúlt: Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Fakulty chemickej a potravnárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity.

Semináre a laboratórne cvičenia viedli títo učitelia: Anorganická chémia RNDr. Jozef Tatiersky, PhD. (PriF UK Bratislava) pre kat. C a doc. Ing. Mária Linkešová, CSc. (PdF TU Trnava) pre kat. B. Fyzikálna chémia doc. Ing. Ján Reguli, CSc. (PdF TU Trnava) pre obe kategórie. Biachémia (pre kat. B) doc. Ing. Boris Lakatoš, PhD. (FCHPT STU Bratislava). Analytická chémia Ing. Ľudmila Glosová z Prievidze (pôvodne zo SŠ v Novákoch) pre kat. C a Ing. Ivona Pavaleková, CSc. (PdF TU Trnava) pre kat. B. Organickú chémiu opäť zabezpečovali autori úloh pre kategóriu A z PriF UK doc. RNDr. Martin Putala, PhD., doc. RNDr. Radovan Šebesta, DrSc. a ich doktorandi Mgr. Murár a Mgr. Peňaška.

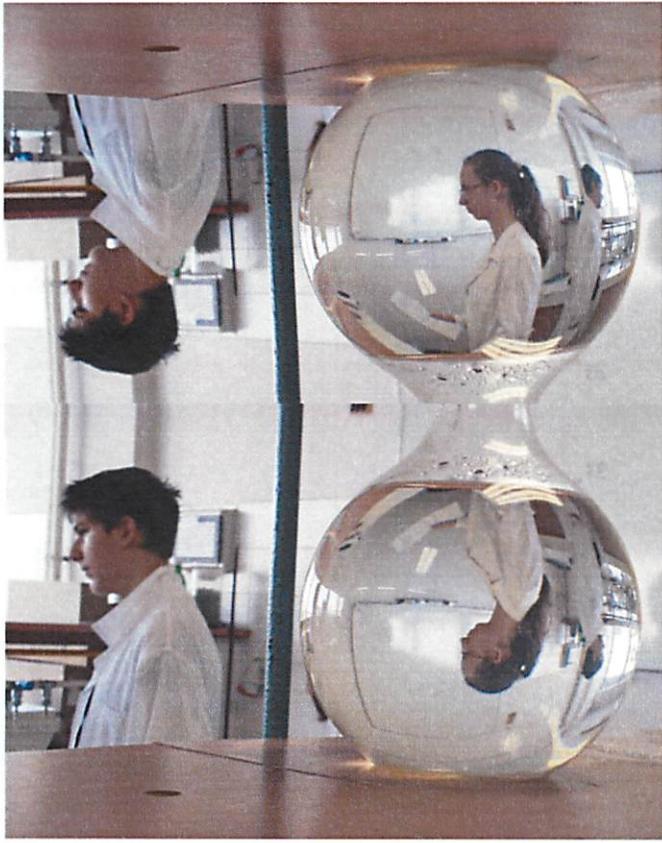
Letná škola by nemohla fungovať bez vedúcich organizujúcich a dozorujúcich voľný čas účastníkov. Do Trnavy opäť prišla bývalá úspešná reprezentantka Slovenska na MCHO, v súčasnosti študentka FPV UMB v Banskej Bystrici Jelka Nociarová. Druhou vedúcou bola študentka učiteľstva chémie PdF TU Karin Kulišiaková, ktorá zabezpečila, aby sa študenti nestratili v Trnave.

Účastníci sa sedem hodín každý deň venovali chémii. Večery trávili pod dohľadom vedúcich na novom internáte Trnavskej univerzity, športovaním, spoznávaním Trnavy, pri počítáčoch alebo písaním protokolov z laboratórnych cvičení a prípravou na testy z jednotlivých predmetov. V záverečných dňoch mali možnosť si po večeroch prekonzultovať organické názvoslovie, resp. riešenia NMR spektier a vypočuť si aj doplnujúcu prednášku z organickej chémie o chirálnych zlúčeninách. Súčasťou odborného programu bola aj zaujímavá exkurzia do informačného centra jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach.

Sprievodný program letnej školy

Na sobotu pripravili hostiteľky doc. Linkešová a Mgr. Dobrovodská celodenný výlet do Smoleníc. Najprv sme si prezreli priestory zámku (kongresového strediska SAV) s výkladom o jeho krátkej história a vystúpili sme do jeho veže, v ktorej sú umiestnené výstava detských kočíkov a obrazová dokumentácia o majiteľoch a výstavbe zámku v prvej polovici 20. storočia. Z veže zámku je krásny výhľad spod malých Karpát skoro na celú južnú polovicu Trnavského kraja. Zo zámku sme lesom prešli k druhému cieľu výletu – jaskyni Driny. Ide o jedinú jaskyniu na západnom Slovensku s krásnou kvapľovou výzdobou. Po návšteve jaskyne nás čakal zaslúžený neškorý obed v reštaurácii v rekreačnej oblasti Jahodník, ležiacej pod jaskynou Driny a následne večer návrat autobusom do Trnavy. Nedelu prežili účastníci odpočinkom na internáte, v blízkom športovom areáli alebo v meste.

Vyhodnotenie 38. LŠCH

Letná škola chemikov je súčasťou prázdninovým táborom, ale školu pripravuje aj tým, že na záver väčšiny vyučovaných predmetov študenti absolujú testy. Sú súčasťou náročné, pretože nových informácií, ktoré im predchádzajú, je veľmi veľa, ale napriek tomu úspešnosť ich riešenia je pomerne vysoká. Testy predstavujú pre vyučujúcich spätnú väzbu – kol'ko vysokoškolského učiva môžu do svojho predmetu zahrnúť. Z výhodnotenia testov zo všetkých predmetov vyplýnie poradie účastníkov LŠCH. Spomedzi najúspešnejších účastníkov letnej školy mladších ako 16 rokov SKCHO vyberá aj reprezentantov Slovenska na Prírodovednú olympiádu Európskej únie EUSO.

Ako najlepší účastníci 38. LŠCH boli vyznamenaní v kategórii C Peter Rukovanský z Nových Zámkov, Barbara Pulmannová z Bratislavы a Andrej Horník z Trnavy. V ka-

tegorii B to boli Michael Jančík z Turzovky, Kristián Karpusta z Prievidze a Oto Stanko z Levíc.

Traja účastníci LŠCH (Jakub Obuch, Roman Staňo a Štefan Stanko) sa v priestoroch PdF TU pripravovali na MCHO samostatne spoločným štúdiom starších úloh medzinárodných chemických olympiád. Pobyt v Trnave im iste prispel k úspešnej reprezentácii, keďže všetci tria (ale aj ich štvrtá kolegynia Mirka Palacková) sa vrátili z Baku s medailami. Jakub Obuch získal zlatú medailu, Štefan Stanko a Roman Staňo striebornú a Miroslava Palacková bronzovú medailu.

Vyhodnotenie 38. Letnej školy chemikov sa uskutočnilo v piatok 17. 7. 2015 popoludní v priestoroch internátu. V mene svojich fakúlt účastníkov pozdravili prodekanka usporiadajúcej Pedagogickej fakulty Ing. Viera Peterková, PhD. a prodekan Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU prof. Ing. Ľudovít Jelemenský, DrSc. Pozdrav od dekana Prírodovedeckej fakulty UK sprostredkoval doc. RNDr. Martin Putala, PhD. Predsedu Slovenskej chemickej spoločnosti zastúpil docent Reguli. Docent Putala sa prihovoril nakoniec aj ako predseda Slovenskej komisie Chemickej olympiády. Všetky uvedené fakulty aj SCHS prispeli aj k odmeneniu účastníkov vecnými cenami.

Náklady na usporiadanie letnej školy chemikov sú také, že študenti by neboli schopní pokrýť ich zo svojho vložného. Preto organizátori ďakujú spoločnostiam Slovnaft, a. s., Hermes LabSystems, s. r. o. a tiež Zväzu chemickej a farmaceutického priemyslu SR za významnú podporu letnej školy (a Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity za poskytnutie priestorov), vďaka čomu sa už mnoho rokov darí držať vložné účastníkov na priateľnej výške.

38. Letnú školu chemikov sme ukončili s prianím pekných prázdnin. Po nich sa účastníci môžu pustiť do riešenia úloh 52. ročníka Chemickej olympiády. Verím, že sa s mnohými účastníkmi stretneme v Banskej Bystrici, kde by sa malo konať najbližšie celoštátne kolo CHO v kategórii A ako aj na 39. Letnej škole chemikov, pravdepodobne opäť v priestoroch Spojenej školy – SPŠP v Nitre.

Fotografie Jela Nociarová

